

Raadsvergadering:	15 december 2022
Agendapunt:	
Commissie:	Sociaal
Portefeuillehouder:	J.J. Wedemeijer (Armoedebeleid)
Relatie met andere portefeuillehouder(s):	n.v.t.

Onderwerp: Beleidskader geldzorgen, armoede en schulden

Voorgesteld besluit

1. het geactualiseerde beleidskader geldzorgen, armoede en schulden vast te stellen.

Samenvatting

Het laatste beleidskader minimabeleid is vastgesteld in 2017 en kende een initiële looptijd tot 2021. Sinds 2017 is er op maatschappelijk en politiek vlak veel veranderd, daarom is een actualisatie van dit beleidskader opgesteld. Deze actualisatie is een integraal stuk waar de kaders voor het minimabeleid en schuldhulpverleningsbeleid voor de komende jaren worden vastgelegd. In dit stuk beschrijven we hoe we door het versterken van de bestaanszekerheid en het voorkomen van schulden, de komende jaren aandacht geven en ondersteuning bieden aan inwoners die moeilijk rondkomen. Deze kaders sluiten aan bij de huidige werkelijkheid en bevatten de vertaling van de ambities van het nieuwe college.

Dit voorstel staat in relatie tot coalitieakkoord & programmabegroting

Argumenten

1. *Een integraal stuk voor de thema's minimabeleid en schuldhulpverlening.*
Laag inkomen, geldzorgen en schulden zijn onderling sterk met elkaar verbonden, het één leidt veelal tot het andere. Er is dan ook een duidelijke samenhang tussen de beleidsterreinen. Deze actualisatie is daarom een integraal stuk waar de kaders voor het minimabeleid en schuldhulpverleningsbeleid in zijn opgenomen.
2. *Het kader bevat de vertaling van de ambities van het nieuwe college.*
Het Alkmaars coalitieakkoord 2022 – 2026 bevat een groot aantal concrete voornemens van het college. Het beleidskader bevat de fundering waarbinnen deze voornemens kunnen worden uitgevoerd. Het beleidskader is opgebouwd op basis van een aantal focuspunten waarbinnen het bestaande beleid wordt versterkt en verbeterd. Hieronder is weergegeven binnen welke focuspunten de concrete voornemens zijn ondergebracht.

Focuspunt 1: Optimaliseren bereik en organisatie minimaregelingen

- Het tegoed van de Alkmaarpas voor minima wordt vrij besteedbaar en verhoogd.
- Om werken lonend te maken gaan we uit van een sociaal minimum met een afbouw tot 150% om drempelproblematiek te minimaliseren. Ook komen zo meer mensen in aanmerking voor sociaal-maatschappelijke voorzieningen.
- Het aanvragen van aanvullende tegemoetkomingen moet eenvoudiger en duidelijker worden gecommuniceerd door zowel de gemeente als budgetcoaches.

Focuspunt 2: Integrale aanpak kinderarmoede

- Kinderen mogen niet de dupe worden van armoede thuis. Via de Alkmaarpas worden zwemlessen, musea-kunsttentoonstellingen en sportevenementen vergoed voor alle kinderen/jongeren tot 18 jaar. Iedereen kan op schoolreisje.

Focuspunt 5: Preventie en vroegsignalering

- Om niet meer mensen in de armoede te laten afglijden wordt het maximale vermogen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen gelijkgesteld aan die van de algemene bijstand.
- We sluiten aan bij het initiatief van Stichting Kredietbank Nederland wat inhoudt dat in bepaalde gevallen de gemeente schulden overneemt en als enige schuldeiser zonder boetes een betalingsregeling treft met betrokken huishoudens.
- We willen een preventief schuldenbeleid maken door middel van samenwerking met o.a. woningbouwcorporaties, energieleveranciers en gemeentebelastingen om te voorkomen dat betalingsachterstanden problematische schulden worden. Te allen tijde moet (economische) dakloosheid worden voorkomen.
- Door vroegsignalering zet de gemeente betaalde ambulante ervaringsdeskundigen en budgetcoaches in die inwoners in de eigen omgeving helpen en adviseren en hun financiële weerbaarheid te vergroten. Dit gebeurt zowel digitaal als in buurt- dorps- of wijkcentra.

Focuspunt 6: Perspectief bieden vanuit nabijheid en maatwerk

- We maken maximaal gebruik van de ruimte die de participatiewet biedt om buiten een uitkering werkervaring op te doen.

3. *Er ligt een grondig participatietraject aan ten grondslag.*

De beleidsvoornemens vanuit het coalitieakkoord hebben de basis gevormd van deze actualisatie. Daarnaast is het voorgaande beleidskader geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluaties zijn input geweest voor de gesprekken die zijn gevoerd met onder meer de ketenpartners en Cliëntenraad Halte Werk en andere betrokkenen uit het bredere sociaal domein. Op 8 april 2021 heeft het college een opiniërend gesprek gevoerd met de commissie Sociaal. Doel was onder andere om input te krijgen voor het opstellen van een nieuw beleidskader minimabeleid. De bijdragen en de aanbevelingen uit de evaluaties zijn meegenomen en verwerkt in dit beleidskader.

Kanttekeningen en alternatieven

1. *Alternatief: onafhankelijke kaders voor minima en schuldhelpverlening*

Het is mogelijk om in plaats van een integraal geactualiseerd beleidskader waarin zowel minimabeleid als schuldhelpverlening zijn beschreven, twee onafhankelijke stukken te schrijven voor beide onderwerpen. Dit heeft als voordeel dat indien nodig, het gemakkelijker is om een aangepast kader te maken. Het nadeel hiervan is dat de thema's elkaar dermate raken dat een losse behandeling ervan een incompleet overzicht van het geheel biedt.

Financiële aspecten

De kosten voor de uitvoering van de actualisatie beleidskader worden gedekt uit 1) reguliere middelen op de begroting; 2) extra middelen die incidenteel binnen de begroting worden vrijgemaakt; 3) extra middelen uit het Rijk of andere tijdelijke projectmiddelen.

- 1) De reguliere middelen op de begroting bestaan uit de middelen voor minimabeleid en schuldhelpverlening. Deze middelen vinden hun oorsprong in de algemene uitkering.
- 2) Om in 2023 een extra impuls te geven aan de ambities van het huidige college wordt eenmalige extra middelen vrijgemaakt binnen de begroting. Concreet gaat het onder andere om: premie werkaanvaarding; premie vrijwilligerswerk; uitbreiding van het budget op de AlkmaarPas. Deze extra impuls wordt gefinancierd uit de reserve tijdelijke ondersteuning.
- 3) Het Rijk stelt in de loop van de aankomende jaren extra middelen ter beschikking om uitvoering te geven aan de bestrijding van armoede. Wanneer deze middelen beschikbaar worden gesteld, zullen deze worden ingezet voor de doelen zoals in deze actualisatie geformuleerd. Hiernaast komen regelmatige tijdelijk projectmiddelen vrij voor innovatie in, en verbeteringen of versimpelingen van de uitvoering te realiseren.

	Schijf 2023
1) Reguliere middelen in de meerjarenbegroting	8.455.000
2) Eenmalige extra middelen Alkmaar	2.400.000
3) Extra middelen Rijk en projectmiddelen	PM

De regelingen die in het kader van dit beleidskader worden uitgevoerd, zijn open-einde regelingen. De wethouders armoedebelief en schuldhelpverlening en financiën hebben mandaat om samen een aanvulling te doen inzake het structureel financieel dekken van de open einderegelingen. Dit betekent dat ieder jaar op geijkte momenten bekeken wordt hoe de inzet zich tot het budget verhoudt. Indien nodig wordt het beleid of het budget bijgesteld. De uitzondering hierop is de AlkmaarPas, dit is een regeling met een vast vooraf vastgesteld jaarlijks budget.

Vervolg en communicatie

Uit dit geactualiseerde beleidskader volgen een aantal uitvoeringsprioriteiten die we verder uitwerken in het uitvoeringsplan geldzorgen, armoede en schulden. In het uitvoeringsplan wordt omschreven hoe de voornemens uit deze actualisatie worden uitgevoerd. Er wordt daarin concreet nader ingegaan op welke wijze we invulling geven aan hetgeen in de focuspunten is omschreven.

In juli 2024 vindt een tussenevaluatie van de uitvoering van de in deze actualisatie beschreven kaders plaats en wordt de raad hierover geïnformeerd. Hierin wordt de toename van het bereik van de regelingen, de kosten en het effect geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomsten van deze evaluatie wordt het beleid mogelijk bijgesteld.

In een raadsinformatiebijeenkomst zal het college dit kader toelichten, een doorkijk geven naar de uitvoeringsagenda en wensen daaromtrent ophalen. Externe communicatie vindt plaats wanneer de concrete invulling van het uitvoeringsprogramma bekend is.

Het minimabeleid staat of valt bij goede communicatie over de voorzieningen. Hierbij is niet alleen de manier van communiceren belangrijk maar ook de plek en het moment van communicatie. We zorgen voor proactieve communicatie die aansluit bij de belevingswereld van inwoners. Alle inzet die geïmplementeerd en uitgevoerd wordt moet zo eenvoudig, duidelijk en toegankelijk mogelijk overgebracht worden aan de inwoner.

Speerpunten in onze communicatiestrategie zijn:

- Signaleren van problemen en inwoners motiveren; informeren over het herkennen van financiële problemen en inwoners motiveren hulp te zoeken.
- Drempel verlagen door ervaringen te delen; door de inzet van verhalen over ervaringen en de verbindende rol van netwerkpartners kan hulp zoeken makkelijker worden.
- Toegankelijkheid vergroten; informatie moet eenvoudig en duidelijk vindbaar zijn.
- Promoten van informatie aan inwoners, samenwerkingspartners, interne collega's.
- Wij hanteren een wijkgerichte aanpak. We spannen ons in om ook moeilijk bereikbare inwoners te bereiken. Hierbij hanteren we een aanpak met sleutelpersonen in de wijk.
- Binnen het sociaal domein gezamenlijk optrekken in communicatie.

Bijlagen

1. Geactualiseerde beleidskader geldzorgen, armoede en schulden 2023 – 2026

Burgemeester en wethouders van Alkmaar,

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

dhr. R.M. Reus, gemeentesecretaris

Collegevergadering: 8 november 2022

Nr.

De raad van de gemeente Alkmaar;

Gelet op

Het besluit van burgemeester en wethouders van 8 november 2022

Het advies van de commissie Sociaal 24 november 2022 het bepaalde in Participatiewet; de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW); Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ); Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004; Wet gemeentelijke schuldhelpverlening; Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen.

Besluit

1. het geactualiseerde beleidskader geldzorgen, armoede en schulden vast te stellen.

Alkmaar,

De raad van Alkmaar, 15 december 2022

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

mw. mr. V.H. Hornstra, griffier